

KOKEMUKSIA, KESKU

teksti • maxryynänen
kuva • annesalmela

Perhosmarssi-ryhmä: **Arvovanhuus – mitä se on?**
Porin tori 19.3.2014

Minna Canthin eli tasa-arvon päivänä Porin torilla esiintyi Perhosmarssi. Kyseessä on performanssiryhmä, joka koostuu porilaisista eläkeläisistä joilla ei ole aiempaa kokemusta nykytaiteilijuudesta. Ryhmällä on kuitenkin kokenut ohjaaja, kuvataiteilija **Anna Salmela**. Hänen käsialaansa on mm. syksyllä 2013 yhdessä kuvataiteilija **Anna Turusen** kanssa toteutettu valoteos, johon osallistui kaksisataa taloutta Porin Sampolan lähiöstä omilla valaisimillaan. Perhosmarssin tekijät ryhmäytyivät Salmelan Porin Taidemuseossa järjestämän performanssityöpajan aikana.

Esitys *Arvovanhuus – mitä se on?* oli kaikesta huolimatta perhosmarssilaisten omaa käsialaa, osa laajenevaa teosrypystä, joka on rantautunut ainakin palvelukoteihin ja palasi toukokuussa myös alkulähteilleen Porin taidemuseoon Museoiden yönä.

Kun tusina perhosmarssijaa haluaa herättää yhteiskunnallista agora-keskustelua, voi tuskin parempaa paikkaa keksiä kuin Porin tori. Siellä esitys ei huku ihmisvilinään. Katsojia kerääntyy runsaasti ja nopeasti.

Perhosmarssijat makasivat hoitosängyissä, raahautuivat kiveyksellä rolaattoreiden kanssa ja istuivat pyörätuoleissa – muistuttaen yleisöä kevään lehtiartikkelien ja televisioreportaasien kuumasta perunasta: hoitolaistosten raadollisesta ja resurssilaihasta arjesta.

Yksi marssilaisista jakoi tarroja, joissa oli konemaiseen hoitoon viittaava viivakoodi ja teksti ”Perhosmarssi”. Esillä oli myös plakaatteja, joissa luki iskulauseita inhimillisen kohtelun puolesta. ”Vanhusta ei jätetä!”

Yleisön joukosta kyseltiin että mitäs te tälleen, johon eräs esiintyjistä hihkaisi että tämä on performanssi. Uuden löytämisen riemu, joka on yleisölle aina keventävän ihmettelyn lähde, näkyi kaikessa.

En epäillyt sitä. Oli lupaavaa nähdä taas yksi todiste siitä että joka iässä voi löytää uusia tapoja maailman kohtaamiseen ja haastamiseen. Esitys tarttui YLE:nkin haaviin. Klippi keräsi suosiota verkossa.

Olen nähnyt lukemattomia amatöörien puhaltamia taidelaseja, seurannut heidän kesäteatteriesityksiään ja lukenut heidän runojaan, mutta *Arvovanhuus – mitä se on?* kaltaisissa ei-taiteilijoiden tekemissä perfor-

PERHOS- MARSSI

mansseissa on vielä uutuuden hohtoa. Tekijyys itse astui näin varkein valokeilaan, eikä ammattikatsoja (ja ammattiajattelija) voinut välttää pohtimasta sitä mitä performanssin tekeminen vaatii ja keitä sellaisen tekeminen voi palkita.

Itse en enää nykyään mieltä sitä voiko taiteella vaikuttaa. Voi. On vaan hyväksyttävä tosiasia: vedotakse miljooniin tulisi elää **Nelson Mandelan** elämä. Mutta miksi kurottaa taivaisiin? Dialogi kolmenkymmenen uteliaan kanssa on loppujen lopuksi valtava asia, varsinkin jos sanomasta ei populistisesti väännetä kompromissia.

Joseph Beuys menifestoi jo aikapäiviä sitten esityksen filosofisen ytimen. *Jeder Mensch ist ein Künstler*. Jokainen ihminen on taiteilija.

Oli poliittisesti ja yhteisöllisesti stimuloivaa olla paikan päällä. Piti kävellä ohi, mutta juutuui, ja ajantaju katosi. Otin kuvia, mutta ne eivät välittäneet tapahtumasta juurikaan mitään. Sehän ei ollut tyyliä tai ornamenttia, vaan jotakin arkisen tapahtumallista, joka yhdisti ja välitti. *Arvovanhuus – mitä se on?* oli kaunis teko, joka hetkeksi lämmitti maailman ympärillämme, ulottaen huolestamme palvelulaitosten saaristoon.

Ihminen on myös poliittinen eläin. Tiedostimme sen vähintäänkin alitajuisesti, kylmällä torilla värjötellässämme, minä ja väkijoukko. ☺

